

Сергій Станкевич

Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ринкові відносини передбачають конкурентну боротьбу між різними товаровиробниками, перемогти в якій зможуть ті із них, хто найбільш ефективно використовує всі види наявних ресурсів. Трансформація виробничих відносин, зміна організаційно-правових форм і характеру взаємозв'язків господарюючих суб'єктів в економічній системі є головними детермінантами процесу відтворення основних засобів, як базової ланки матеріально-технічного забезпечення підприємств харчової промисловості [3].

Матеріально-технічне забезпечення (МТЗ) - це процес постачання на склади підприємства чи відразу на робочі місця, відповідно до виробничих планів, необхідних матеріально-технічних ресурсів [1]. Від МТЗ залежать своєчасність, ритмічність, якість та ефективність операційної діяльності.

Розрізняють дві основні форми організації МТЗ – транзитну та складську [2].

При транзитній формі постачання сировина або ресурси надходять на підприємство від добувних, збагачуючих або виробляючих підприємств. Таке постачання доцільне, якщо підприємство потребує сировини на певний проміжок часу у кількості, що дорівнює або більше транзитної норми.

Складська форма постачання передбачає, що необхідна кількість ресурсів надходить із баз або складів постачально-збутових організацій. Доцільна при постачанні матеріалів, що використовуються у невеликих кількостях.

Отже, в залежності від форми постачання, господарські відносини підприємств можуть укладатися як із підприємствами-постачальниками (прямі зв'язки), так і з територіальними органами постачання.

Існують також інші форми постачання: через товарно-сировинні біржі, аукціони, оптові закупки, власне виробництво, закупки по мірі необхідності тощо [4].

Система матеріально-технічного забезпечення — це сукупність підприємств-виробників матеріально-технічних ресурсів, торгово-посередницьких організацій, сервісних підрозділів, формувань з машиновикористання та державних органів, що регулюють відносини у сфері техніко-технологічного забезпечення. Діяльність цієї системи має бути спрямована на відтворення і розвиток матеріально-технічної бази, комплексну механізацію і автоматизацію технологічних процесів та виробництва матеріальних ресурсів.

Основними методами оновлення матеріально-технічних ресурсів підприємств є: кооперація та комбінування виробництва; застосування інноваційних технологій; капіталізація оновлення основних виробничих засобів підприємств через залучення інвестицій.

Визначення потреби у матеріальних ресурсах здійснюється планово-економічним підрозділом підприємства. Задача операційних менеджерів при цьому зводиться до контролю за правильністю визначення потреби у ресурсах.

При плануванні потреби використовується така інформація: кількість та види матеріальних ресурсів необхідних для забезпечення виробничої програми, матеріальні баланси за видами ресурсів, постачальники, площі складських приміщень, можливості щодо власного виробництва.

Основні форми забезпечення ресурсами - це: закупка однією партією, регулярні закупки дрібними партіями, щоденні (щомісячні) закупки, отримання товару в міру необхідності.

При виборі джерел поповнення ресурсів можуть використовуватися: конкурентні торги (тендер), письмові переговори.

Організація поставок здійснюється на основі стандартного бланку «Замовлення на поставку», у якому міститься: назва документа, порядковий номер, назву і адресу покупця, відповідальність і санкції за невиконання замовлення, дату, назву і адресу постачальника, строки поставки, кількість товарів, адресу поставки, ціна, банківські реквізити [5].

Придбані товари поступають в складську службу підприємства. Тут здійснюється суцільний або вибірковий контроль якості ресурсів.

Постачання ресурсів у цехи здійснюється на основі лімітування. Ліміт – це кількісна та якісна потреба у постачанні, виходячи із потреб виробництва та норм запасу.

Служба постачання відповідає за своєчасну підготовку матеріальних ресурсів до виробничого споживання, для чого виконують роботи по розпакуванню, комплектуванню, що узгоджуються із технологічною службою підприємства.

Крім того, постійно здійснюється контроль економного витрачання ресурсів у цехах, для чого проводять ревізії матеріального обліку.

Одним із важливіших чинників збільшення обсягу виробництва продукції на підприємствах є забезпеченість їх матеріально-технічними ресурсами в необхідній кількості та за оптимальною структурою, повніше та ефективніше їх використання і оновлення. Основними методами оновлення та вдосконалення матеріально-технічного забезпечення підприємств харчової промисловості є: кооперація та комбінування виробництва; застосування інноваційних технологій; посилення капіталізації через залучення інвестицій [3].

Для вирішення проблеми своєчасної закупівлі сировини і необхідних засобів виробництва за прийнятими цінами у встановлені строки пропонується розвивати ресурси електронної торгівлі. Для цього необхідно стимулювати під'єднання підприємств до електронної мережі і створити централізовану регіональну службу для збору, обробки і розподілу інформації.

В умовах економічної кризи в Україні, коли практично зупинилося фінансування капіталовкладень в оновлення основних засобів у зв'язку з недостатністю прибутку підприємств і значним зменшенням обсягів та масштабів виробництва використання лізингу є найбільш доцільним методом фінансування й інвестицій і може сприяти збереженню ліквідності більшості підприємств.

Література

1. Белова І.М. Дідоренко Т.В. Трансформація підприємств сільськогосподарського машинобудування // Науковий журнал «Молодий вчений». – 2014. – № 12 (15). – С.126-129.

2. Грицишин М.І. Стан технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва України / М.І. Грицишин // Вісник аграрної науки. – 2002. – №11. – С.44-47.

3. Гудима О.В. Сучасний стан лізингового бізнесу в Україні / О.В. Гудима // Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво. – 2004. – № 5. – С.64-68.

4. Дідоренко Т.В. «Трансфоспроможність» і «адаптивно-трансформаційна здатність» підприємств у контексті інноваційно-логістичних перетворень Науковий журнал «Молодий вчений». – 2015. – № 2 (17), Частина 2. – С.53-56.

5. Шабінська С.А. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів: Ринкові трансформації та розвиток продуктивних сил аграрного сектора / С.А. Шабінська // Вісник ХНАУ. – 2013. – №8 – С. 63-67.

